

Update vergunningsaanvraag, Taartpunt Tienhoven

Van: BWZ Ingenieurs namens Natuurmonumenten

Aan: Vergunningverlener

Onderwerp: Update t.a.v. aangepast ontwerp

Datum: 22 april 2021

Nieuwe bijlagen bij aanvulling vergunningsaanvraag:

- Memo hydrologische effectbepaling
- Tekeningen 22-04-2021 (Situatie, DP 1-5, DP6-8, Inlaat, Uitlaat)
- Grondbalans v4
- Rapport aanvullend bodemonderzoek ,VERKENNEND EN AANVULLEND BODEMONDERZOEK VERDACHTE DEELLOCATIES – SLOOTDEMPINGEN PERCEEL K772 EN K1428

Doel moerasontwikkeling - waterbeheer

Doel van het natuurontwikkelingsproject 'moerasontwikkeling Taartpunt', is het realiseren van nieuwe leefgebied voor moerasvogels en noordse woelmuis. Qua moerasvogels richten we ons primair op de meer kritische soorten als roerdomp en porseleinhoen, soorten waar een uitbreidingsdoelstelling voor is vastgesteld i.h.k.v. de N2000-status van het gebied. Genoemde soorten hebben gemeen dat ze gebieden nodig hebben met veel vegetatie en dat deze vegetatie minimaal vochtig moet zijn (waterpeil rond het maaiveld) en in delen van het gebied moet het waterpeil in het voorjaar minimaal 20 cm boven het maaiveld staan, waarbij de vegetatie geïnundeerd wordt. Het huidige peil is juist tegennatuurlijk met 's winters lage peilen (-1,45 NAP) en 's zomers hogere peilen (-1,30 NAP). Door het peilregime te wijzigen in een natuurlijk peilverloop, valt het gebied 's zomers grotendeels droog en krijgt moerasvegetatie de kans om zich uit te breiden. Door in de loop van de winter het peil op te laten komen, is er in het voorjaar geïnundeerde vegetatie aanwezig en daarmee een geschikt leef- en voorplantingsgebied voor de doelsoorten.

Opgemerkt moet worden dat juist de dynamiek belangrijk is. Droogval is noodzakelijk voor het herstel van de vegetatie en zorgt er bovendien voor dat de waterkwaliteit en –bodem verbeterd doordat fosfaten gebonden worden aan ijzer en baggervorming wordt tegengegaan. De hoge peilen zorgen er voor dat er geschikt broedhabitat voor de doelsoorten aanwezig is en broedende vogels beschermd zijn tegen grondpredatoren.

Gewenste situatie

Het peil in de zomer en herfst kan gelijk blijven aan de huidige situatie (-1,30 NAP). Vanaf half december willen we het peil op laten komen, bij voorkeur door het vasthouden van hemelwater, zodat rond half januari een hoog peil aanwezig is. In het eerder ingediende ontwerp is een waterpeil van -1,00 mNAP gehanteerd, conform het peil van het naastgelegen natuurgebied. Dit waterpeil is later verlaagd naar -1,15 mNAP en het moerasgebied verkleind, nadat berekeningen zijn uitgevoerd en is overlegd met Waternet om de effecten op de naastgelegen landbouwpercelen zoveel mogelijk te beperken. Het bestaande natuurdeel van de Taartpunt kan dan blijven afstromen naar het aan te leggen moerasgebied. Deze marge is voor moerasvogels nog altijd beperkt, maar in de huidige

situatie, waarbij nog steeds rekening gehouden moet worden met het agrarisch gebruik van en deel van het NNN-gebied, het hoogst haalbare. Voor de moerasvogels is het wel van belang dat het waterpeil gedurende het broedseizoen (ongeveer tot half juli) op peil blijft. Zeker gezien de recente ervaringen met zeer droge voorjaarssituaties, willen we daarom de mogelijkheid hebben om gedurende deze periode water in te laten. Dat kan door water in te laten vanuit het naastgelegen landbouwgebied. Op termijn is het wellicht mogelijk om het moerasgebied uit te breiden tot de Nedereindsevaart en vanuit de vaart water in te laten. Dat kan echter pas als het tussenliggende gebied ook aangekocht en ingericht wordt conform de NNN-status van het gebied.

Wijzigingen in het proces en zo ook in het ontwerp

Verlagen hoogste waterstand en verkleining moerasgebied

Natuurmonumenten heeft een vooroverleg gevoerd met Waternet en de aangrenzende eigenaar. Er is uitgelegd is wat het project inhoudt en wat Natuurmonumenten er mee willen bereiken. Uit de gesprekken leken er geen bezwaren te zijn om op basis van een vergunning het peil in dit deelgebied aan te passen.

Bij de daadwerkelijke vergunningsaanvraag zijn een aantal vertragende factoren kenbaar geworden. Na indiening van het afgeronde ontwerp bleek dat Waternet meer inzicht wilde in de te verwachten hydrologische effecten op de naastgelegen agrarische percelen. De effecten bleken te groot conform de randvoorwaarden van Waternet. Om binnen de randvoorwaarden van Waternet te blijven en de effecten op de agrarische percelen te beperken zijn twee grote wijzigingen doorgevoerd. Het hoogste peil is verlaagd van -1,00 naar -1,15 mNAP, en is het moerasgebied met peilopzet verkleind naar 4,3ha.

Bodemonderzoek: PFAS-kaart, brief vrij grondverzet en aanvullend bodemonderzoek

Voor het indienen van de vergunning is contact geweest met ODRU. ODRU gaf aan dat naar verwachting in het 3^e kwartaal van 2020 het beleid en de PFAS-kaarten rondom PFAS vastgesteld zou zijn. Derhalve is door ons verwacht dat het project aan de PFAS-eisen zou voldoen na vaststellen van het beleid in het najaar van 2020.

Na navraag bij ODRU bleek dat ze in het najaar van 2020 en in januari 2021 nog bezig waren met de afronding van de PFAS-kaarten. Waarna deze nog voorgelegd moeten worden bij de betreffende gemeenten. Om het project door te zetten is op verzoek van ODRU een brief opgesteld met daarin het verzoek tot vrij grondverzet (zie bijlage). De brief is op 19 maart 2021 verzonden naar ODRU.

Half februari 2021 heeft Waternet akkoord gegeven op de peilverlaging en op verkleining van het moerasgebied. Na deze goedkeuring is aanvullend bodemonderzoek uitgevoerd voor twee slootdempingen. Het onderzoek is uitgevoerd op perceel K1428 om ook hier het maaiveld te kunnen verlagen met 30cm, en zo zoveel mogelijk geschikt broedhabitat voor de doelsoorten te realiseren. Tevens kon zo voorzien worden in de extra grond die nodig is voor de te realiseren kade.

Toelichting bij het ontwerp

Landschappelijke inpassing

De kades zijn onderdeel van het natuurgebied en noodzakelijk om het huidige tegennatuurlijke peil met 's winters lage waterstanden en 's zomers hoge waterstanden, te kunnen wijzigen in een meer natuurlijk peilverloop, waarbij de waterstanden in de winter en het voorjaar juist hoger zijn. Dit natuurlijke peilverloop is noodzakelijk voor het herstellen van de populaties N2000-soorten als roerdomp en porseleinhoen. De kades zijn allen ingetekend met in acht neming van de bestaande perceelstructuur, zodat de historische verkaveling goed zichtbaar blijft. Tevens is er voor gekozen om de kades aan beide zijden aan te leggen met flauwe taluds, zodat de impact op het landschap minimaal is. Daarbij komt nog dat een groot deel van de kade tegen een bestaande houtwal aanligt en als zodanig wegvalt in het landschap. Deze kade fungeert tevens als wandelpad. Het drogere karakter van de kade ten opzichte van de andere percelen zorgt er voor dat het pad toch onverhard kan blijven, ondanks het intensieve gebruik door wandelaars. Het gebruik van deze en andere wandelpaden is het afgelopen jaar veel intensiever geworden, waardoor veel wandelpaden in het veenweidegebied veranderen in modderpaden. De kade die meer aan de ZO-zijde van het projectgebied ligt, ligt meer vrij in het landschap en wordt minder ver opgehoogd. Deze kade heeft naar verwachting een eer tijdelijk karakter. In de toekomst hopen we de bestaande kade met werkpad, die nog wat meer naar het zuidoosten ligt, in gebruik te nemen als peilgrens. In de huidige situatie is dat nog niet mogelijk wegens het agrarische gebruik van het naastgelegen NNN-gebied. Verder is met de aanleg rekening gehouden met een overhoogte, omdat de kade zeker in het eerste jaar na aanleg nog flink zal inklinken. Het ontwerp haakt aan bij het bestaande naastgelegen natuurgebied.

Grondwerk

Om het gebied te vernatten wordt circa 19.365m² geplagd tot 30cm onder maaiveld en circa 1500m natuurvriendelijk oever gerealiseerd. De vrijgekomen grond wordt verwerkt in het projectgebied in als kade rondom het moerasgebied. De kades zijn ingetekend op aanleghoogte (circa 65-70cm ophoging). De uiteindelijke hoogte zal door het optreden van zetting en klink lager uitvallen. Overblijvende grond wordt verwerkt in het noordoosten, gelegen naast het bestaande beheer-/puinpad. Dit verhoogde terrein van circa 1000m² dient na aanleg voor het tijdelijk opslaan van bijvoorbeeld maaisel voor het beheer en onderhoud. Alle ophogingen zijn permanente ophogingen. De overslaglocatie is zo benoemd omdat deze locatie dienst moet gaan doen voor de overslag van vrijkomende materialen (maaisel) bij beheerwerkzaamheden. Het af kunnen voeren van dit natuurmaaisel is noodzakelijk voor het behalen van de beoogde natuurdoelen.

Mocht tijdens de uitvoering grond overblijven dan wordt een dunne laag grond verwerkt in het zuiden van het projectgebied, de bestaande wandelroute wordt dan opgehoogd. In de huidige situatie is het wandelpad vaak drassig. De grondbalans is gesloten, geen extra grond wordt af- of aangevoerd.

Ten westen bevindt zich een recht van overpad, in de huidige situatie is dit gedeelte hol gelegen. Om het recht van overpad beter berijdbaar te maken wordt 20cm opgehoogd. Om het perceel af te laten wateren wordt een buis in de bestaande verlaging/greppel aangelegd.

Dammen en kunstwerken

De inlaat: Het moerasgebied wordt in eerste instantie gevuld met regenwater, indien nodig kan men middels een gereviseerde Bosmanmolen het water uit vanuit de polder in het natuurgebied in pompen. De molen is gedimensioneerd voor de bestaande overstort vanuit naastgelegen

natuurgebied, zodat deze overstort zijn werking niet verliest. Vanwege de stabiliteit en om uitspoeling van het talud te voorkomen zijn rondom de molen de taluds voorzien van beschoeiing. Onderwater bestaat de beschoeiing uit naaldhout.

De uitlaat: Om het peil niet verder te laten stijgen in het moerasgebied is een uitlaat gedimensioneerd in een bestaande dam. Middels een in hoogte verstelbare overstortput kan de waterstand in het moerasgebied gereguleerd worden.

Op aangeven van de provincie zijn alle dammen maximaal 10m breed. In het projectgebied worden een aantal dammen en watergangen gewijzigd:

- Tweemaal dichten dam en verwijderen duiker;
- Eenmaal vervangen duiker in bestaande dam, 800mm beton (t.b.v. uitlaatkunstwerk);
- Eenmaal dempen watergang (20m) (t.b.v. kade);
- Eenmaal dempen watergang en aanleggen vaste dam (t.b.v. kade en beheerpad);
- Eenmaal aanleggen molen in bestaande watergang (t.b.v. inlaat);
- Eenmaal aanleggen duiker in verhoogd bestaand beheerpad , 600mm, beton (t.b.v. inlaat)
- Eenmaal dichten greppel (t.b.v. beheerpad);
- Eenmaal aanleggen dam met duiker in bestaande watergang, 600mm PVC (t.b.v. beheerpad);
- Eenmaal aanleggen PVC-buis in greppel (t.b.v. recht van overpad).

Watergang

De watergang uit figuur 1 in de legger houden als water af-/aanvoerende sloot. Deze kan machinaal gesloot worden vanaf het pad en sluit aan op zowel de inlaat als de stuw. Overige sloten uit de legger halen, zodat dezen niet meer jaarlijks geschoond hoeven te worden en er geschikt leefgebied ontstaat voor roerdomp etc.

Overige sloten worden merendeels verbreed middels natuurvriendelijke oevers, zodat er meer water ontstaat in het gebied.

Figuur 1. Watergang t.b.v. water aan-/afvoer. Deze watergang sluit aan op de inlaat en de uitlaat van het moerasgebied.

Aangetroffen verontreiniging en kwetsbare gebieden

Aangewezen verontreinigde gebieden zijn inzichtelijk gemaakt in het ontwerp. Tijdens de uitvoering mogen hier geen graafwerkzaamheden plaatsvinden. Om de daadwerkelijke verontreiniging is rekening gehouden met een bufferzone om te voorkomen dat men verongelijk graaft in de verontreiniging. De bufferzone staat in het ontwerp.

Bestaande kwetsbare ecologische gebieden zijn tevens ingetekend in het ontwerp. Om de gebieden te beschermen tijdens de uitvoering.